

Let all things be done decently and in order

Zhodnocení vědeckého díla prof. Jana Firbase, jeho významu a přínosu pro československou a světovou anglistiku a textovou lingvistiku, je věcí odborného fóra. Vedle uznání, kterého se mu dostane ve vzpomínkových statích a sbornících, jako je tento, bude jeho dílo a odkaz přezívat především v pracích jeho pokračovatelů a těch, které inspiroval a bude nadále inspirovat. Nicméně pro ty, kteří ho znali osobně, zůstane v paměti zejména jako výjimečný člověk, výjimečný svou čistotou, laskavostí a osobní statečností. U Jana Firbase nevystává dilema, které v nás vyvolávají některé vědecké osobnosti, a to nejen z oblasti lingvistiky, jak se srovnat se skutečností, že jejich dílo a nesporná erudice na jedné straně a jejich charakterové vlastnosti na straně druhé zdaleka nejsou v souladu. Rádi bychom je obdivovali pro jejich vědecké počiny, ale jejich profesionální nevraživost či obojakost v jednání v nás zanechávají smíšené pocity a nepříjemnou pachuč. Naopak Jan Firbas byl i v tomto ohledu vzácně celistvý a lze říci, že citát z Prvního listu Korintským v názvu dosti přesně postihuje jeho životní postoj.

Rád bych se proto podělil o čistě osobní anekdotickou a bohužel poslední vzpomínku na Jana Firbase, která o jeho povaze mnohé vypovídá. Na jaře r. 2000 jsem od něho nečekaně dostal dopis s datem 27. března, ve kterém píše: „... nejsem právě *“in good shape“*. Snížila se totiž moje mobilita, což pro mne znamená, že je konec s cestováním. Budu rád, když se doktorům podaří můj stav stabilizovat. Jsem v dobrých rukou. Ta snížená mobilita však snižuje i tempo v mé práci a způsobuje mi všeliké trampoty. Problémy mi v tomto směru způsobila i čtrnáctidenní hospitalizace. S tím souvisí i moje prosba. Má korespondence se dostala do takového desolátního stavu, že toho času mi zmizela dokumentace o mých příspěvcích Kruhu moderních filologů a České fonetické společnosti (Czech Phonetic Society). Směl bych Tě moc prosit, abys byl tak strašně hodný a zeptal se na sekretariátu Kruhu, co jim dlužím? Byli by tak laskavi a zjistili mi to a v případě nutnosti mi poslali příslušnou složenu? Stejná prosba se týká Fonetické společnosti. ... Budu Ti moc vděčen, když mi z té šlamastiky pomůžeš. Strašně se omlouvám, že si dovo-

luji takto zaútočit na Tvůj čas. Stydím se. Nezbyvá mi, než ještě poprosit, aby ses kvůli tomu na mne nehněval.“

Jakkoli jsem měl vždycky radost z jeho dopisů, tentokrát mě příliš nepotěšil. Všechno nasvědčovalo tomu, že situace je vážná a že si Jan Firbas dává věci jednou provždy do pořádku, že doslova i obrazně uklízí stůl, aby po něm nezůstaly sebemenší nedodělky. Přesto se v následujícím dopisu z 19. dubna, ve kterém reagoval na mou zprávu o stavu věcí, neozval jediný bolestínský tón, naopak s příznačnou ohleduplností a zdvořilostí i vůči kolegovi téměř o polovinu mladšímu píše: *„Velice se stydím, ale ze sobeckého úhlu jsem Ti moc vděčen za Tvou účinnou pomoc. Pokud jde o Českou fonetickou společnost, prosím o zaslání složenky, abych mohl zaplatit členský příspěvek za běžný rok 2000. Složenka z Kruhu moderních filologů ještě nepřišla. Až se objeví, dluhy uhradím. Také velmi oceňuji, žeš při řešení mých problémů neztratil svůj smysl pro humor. Díky Tvému zásahu budu ponechán v řadách České fonetické společnosti a nebudu odstředivou silou vymrštěn z Kruhu moderních filologů.“* Krátce na to Jan Firbas v květnu zemřel. Myslím, že odešel nejen s vyrovnanými dluhy a čistým stolem, ale především s čistým štítem jako vědec a především jako člověk.

PhDr. Naděžda Kudrnáčová, CSc.

Profesor Jan Firbas, humanista

Profesora Jana Firbase jsem znala od studentských let – byl vedoucím mé diplomové práce a mým školitelem, když jsem psala práci kandidátskou. Funkční perspektivě větné podle jeho příkladu jsem se nevěnovala, ale k profesoru Janu Firbasovi se hlásím jako ke svému učiteli anglické lingvistiky, který spojoval zapáleného vědce s vyznavačem a šířitelem mravních hodnot.

Profesor Firbas spojoval naše studia a naši práci s tradicí Pražské školy a se zahraniční lingvistikou. Byl sečtělý, laskavý a ochotný kolegiálně poradit, a tak mě i po skončení studií vzdělával, třebaže jsem se nevěnovala jeho problému nebo metodě. Naučil mě, že lingvistika je zároveň intelektuální dobrodružství a trpělivá práce. Byl